

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (čtvrtého senátu)

2. září 2021 *

„Řízení o předběžné otázce – Sbližování právních předpisů – Platební služby na vnitřním trhu – Směrnice 2007/64/ES – Články 58 a 60 – Uživatel platebních služeb – Oznámení o neautorizovaných platbách – Odpovědnost poskytovatele platebních služeb za tyto transakce – Žaloba na určení odpovědnosti podaná ručitelem uživatele platebních služeb“

Ve věci C-337/20,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Cour de cassation (Kasační soud, Francie) ze dne 16. července 2020, došlým Soudnímu dvoru dne 23. července 2020, v řízení

DM,

LR

proti

Caisse régionale de Crédit agricole mutuel (CRCAM) – Alpes-Provence,

SOUDNÍ DVŮR (čtvrtý senát),

ve složení M. Vilaras (zpravodaj), předseda senátu, N. Piçarra, D. Šváby, S. Rodin a K. Jürimäe, soudci,

generální advokát: H. Saugmandsgaard Øe,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za francouzskou vládu N. Vincent a E. de Moustier, jako zmocněnkyněmi,
- za českou vládu M. Smolkem, J. Vláčilem a J. Očkovou, jako zmocněnci,
- za italskou vládu G. Palmieri, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s F. Meloncellim, avvocato dello Stato,

* Jednací jazyk: francouzština.

– za Evropskou komisi H. Tserepa-Lacombe a T. Scharfem, jako zmocněnci,
po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 8. července 2021,
vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 58 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/64/ES ze dne 13. listopadu 2007 o platebních službách na vnitřním trhu, kterou se mění směrnice 97/7/ES, 2002/65/ES, 2005/60/ES a 2006/48/ES a zrušuje směrnice 97/5/ES (Úř. věst. 2007, L 319, s. 1, a oprava Úř. věst. 2009, L 187, s. 5).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi DM jakožto jednatelkou společnosti Groupe centrale automobiles (dále jen „společnost GCA“) a LR jakožto solidárním ručitelem této společnosti, na straně jedné, a Caisse régionale de Crédit agricole mutuel d’Alpes-Provence (dále jen „CRCAM“), na straně druhé, ve věci uplatnění obecné smluvní odpovědnosti CRCAM z důvodu porušení povinnosti náležitě péče.

Právní rámec

Unijní právo

- 3 Bod 1 odůvodnění směrnice 2007/64 uváděl:

„Pro vytvoření jednotného vnitřního trhu je nezbytné, aby byly zrušeny všechny vnitřní hranice, aby tak byl umožněn volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu. Zásadní důležitosti proto nabývá řádné fungování jednotného trhu platebních služeb. V současnosti však fungování tohoto trhu brání nedostatečná harmonizace v této oblasti.“

- 4 Bod 4 odůvodnění této směrnice uváděl:

„Bez ohledu na to, zda jsou dané služby slučitelné se systémem vyplývajícím z iniciativy finančního sektoru ve prospěch jednotného prostoru plateb v eurech, je proto nezbytně nutné stanovit moderní a soudržný právní rámec pro platební služby na úrovni [Unie], který je neutrální, a tím zajistit rovné podmínky pro všechny platební systémy s cílem zachovat možnost volby spotřebitele, což by mělo znamenat významný krok vpřed z hlediska nákladů pro spotřebitele, bezpečnosti a efektivnosti ve srovnání se současnými vnitrostátními systémy.“

- 5 Bod 31 odůvodnění uvedené směrnice zněl takto:

„V zájmu snížení rizik a důsledků neautorizovaných nebo nesprávně provedených platebních transakcí by uživatel platebních služeb měl poskytovatele platebních služeb co nejdříve informovat o veškerých sporech týkajících se údajně neautorizovaných nebo nesprávně provedených platebních transakcí za předpokladu, že poskytovatel platebních služeb splnil své informační povinnosti podle této směrnice. Pokud uživatel platebních služeb dodrží lhůtu pro

oznámení, měl by mít možnost uplatnit svá práva během promlčecích lhůt podle vnitrostátních právních předpisů. Touto směrnicí by nemělo být dotčeno uplatňování dalších práv ve vztazích mezi uživateli platebních služeb a poskytovateli platebních služeb.“

6 Bod 47 odůvodnění téže směrnice uváděl:

„Poskytovatel platebních služeb plátce by měl nést odpovědnost za správné provedení platby, mimo jiné zejména odpovědnost za celou částku platební transakce a lhůtu pro její provedení, jakož i plnou odpovědnost za jakékoli selhání dalších stran v platebním řetězci až po účet příjemce. V důsledku této odpovědnosti by poskytovatel platebních služeb plátce měl v případě, že poskytovateli platebních služeb příjemce nebyla připsána částka v plné výši, opravit příslušnou platební transakci nebo vrátit bez zbytečného odkladu příslušnou částku transakce plátcovi, aniž jsou dotčeny jakékoli jiné nároky, které lze uplatnit v souladu s vnitrostátním právem. Tato směrnice by se měla týkat pouze smluvních závazků a odpovědnosti mezi uživatelem platebních služeb a poskytovatelem platebních služeb. [...]“

7 Článek 1 odst. 2 směrnice 2007/64 stanovil:

„Tato směrnice rovněž stanoví pravidla týkající se transparentnosti podmínek a požadavků na informace o platebních službách, stejně jako příslušných práv a povinností uživatelů platebních služeb a poskytovatelů platebních služeb v souvislosti s poskytováním platebních služeb jakožto pravidelnou činností při výkonu povolání nebo podnikatelské činnosti.“

8 Článek 2 této směrnice zněl takto:

„1. Tato směrnice se vztahuje na platební služby poskytované v rámci [Unie]. S výjimkou článku 73 se však hlavy III a IV použijí pouze v případě, že jak poskytovatel platebních služeb plátce, tak poskytovatel platebních služeb příjemce, nebo jediný poskytovatel platebních služeb v dané platební transakci se nacházejí na území [Unie].

2. Hlavy III a IV se vztahují na platební služby uskutečňované v eurech nebo v měně některého z členských států mimo eurozónu.

3. Členské státy mohou upustit od uplatňování všech nebo části ustanovení této směrnice na ty instituce, které jsou uvedeny v článku 2 směrnice [Evropského parlamentu a Rady] 2006/48/ES [ze dne 14. června 2006 o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o jejím výkonu (Úř. věst. 2006, L 177, s. 1)], s výjimkou první a druhé odrážky uvedeného článku.“

9 Článek 4 uvedené směrnice stanovil:

„Pro účely této směrnice se rozumí:

[...]

7) ‚plátcem‘ fyzická nebo právnická osoba, která je majitelem platebního účtu a umožní platební příkaz z daného platebního účtu, nebo v případě neexistence platebního účtu fyzická nebo právnická osoba, která dá platební příkaz;

8) ‚příjemcem‘ fyzická nebo právnická osoba, která je zamýšleným příjemcem peněžních prostředků, jež jsou předmětem platební transakce;

[...]

10) „uživatel platebních služeb“ fyzická nebo právnická osoba, která využívá platební službu jakožto plátce, příjemce nebo obojí;

[...]“

10 Článek 51 odst. 1 téže směrnice stanovil:

„Není-li uživatel platebních služeb spotřebitelem, mohou se strany dohodnout, že čl. 52 odst. 1, čl. 54 odst. 3 a články 59, 61, 62, 63, 66 a 75 se zcela nebo zčásti nepoužijí. Strany se rovněž mohou dohodnout na odlišné lhůtě, než stanoví článek 58.“

11 Článek 58 směrnice 2007/64 stanovil:

„Uživatel platebních služeb získá od poskytovatele platebních služeb nápravu pouze v případě, že svému poskytovateli platebních služeb neprodleně po zjištění a nejpozději do třinácti měsíců ode dne odepsání částky z účtu oznámí všechny neautorizované nebo nesprávně provedené platební transakce vedoucí ke vzniku nároku, včetně nároku podle článku 75; to neplatí v případě, kdy poskytovatel platebních služeb, kde to připadalo v úvahu, neposkytl nebo nezpřístupnil informace o dané platební transakci v souladu s hlavou III.“

12 Článek 59 odst. 1 této směrnice stanovil:

„Členské státy vyžadují, aby v případě, že uživatel platebních služeb popírá, že provedenou platební transakci autorizoval, nebo tvrdí, že platební transakce nebyla provedena správně, musel jeho poskytovatel platebních služeb poskytnout důkaz, že platební transakce byla ověřena, přesně zaznamenána, zanesena do účetnictví a nebyla ovlivněna selháním techniky nebo jinou chybou.“

13 Článek 60 uvedené směrnice zněl:

„1. Aniž je dotčen článek 58, členské státy zajistí, aby v případě neautorizované platební transakce poskytovatel platebních služeb plátce okamžitě vrátil plátcovi částku ve výši neautorizované platební transakce a tam, kde to připadá v úvahu, platební účet, z něhož byla částka odepsána, obnovil do stavu, v jakém by byl, kdyby k neautorizované platební transakci nedošlo.

2. Další finanční náhrada může být stanovena v souladu s právními předpisy, které se vztahují na smlouvu uzavřenou mezi plátcem a jeho poskytovatelem platebních služeb.“

14 Článek 75 odst. 1 první a druhý pododstavec téže směrnice stanovil:

„1. Je-li platební příkaz předložen plátcem, pak aniž jsou dotčeny článek 58, čl. 74 odst. 2 a 3 a článek 78, nese jeho poskytovatel platebních služeb vůči němu odpovědnost za správné provedení platební transakce, ledaže by mohl plátcovi, a tam, kde je to podstatné, i poskytovateli platebních služeb příjemce, prokázat, že poskytovatel platebních služeb příjemce částku platební transakce obdržel v souladu s čl. 69 odst. 1; v takovém případě nese poskytovatel platebních služeb příjemce vůči příjemci odpovědnost za správné provedení platební transakce.

Pokud nese odpovědnost podle prvního pododstavce poskytovatel platebních služeb plátce, vrátí bez zbytečného odkladu částku neprovedené nebo nesprávně provedené platební transakce plátcovi a uvede, kde to přichází v úvahu, platební účet, z něhož byla částka odepsána, do stavu, v jakém byl, kdyby k nesprávně provedené platební transakci nedošlo.“

15 Článek 86 odst. 1 směrnice 2007/64 stanovil:

„Pokud tato směrnice obsahuje harmonizovaná ustanovení, nesmí členské státy zachovávat ani zavádět jiná ustanovení než ustanovení této směrnice; tím nejsou dotčeny čl. 30 odst. 2, článek 33, čl. 34 odst. 2, čl. 45 odst. 6, čl. 47 odst. 3, čl. 48 odst. 3, čl. 51 odst. 2, čl. 52 odst. 3, čl. 53 odst. 2, čl. 61 odst. 3 a články 72 a 88.“

16 Směrnice 2007/64 byla nahrazena směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2366 ze dne 25. listopadu 2015 o platebních službách na vnitřním trhu, o změně směrnice 2002/65/ES, 2009/110/ES, 2013/36/EU a nařízení (EU) č. 1093/2010 a o zrušení směrnice 2007/64/ES (Úř. věst. 2015, L 337, s. 35, a oprava Úř. věst. 2018, L 102, s. 97).

17 Článek 71 odst. 1, čl. 73 odst. 1, čl. 89 odst. 1 a čl. 107 odst. 1 směrnice 2015/2366 odpovídají v podstatě článku 58, čl. 60 odst. 1, čl. 75 odst. 1 prvnímu a druhému pododstavci a čl. 86 odst. 1 směrnice 2007/64.

Francouzské právo

18 Code monétaire et financier (měnový a finanční zákoník), ve znění vyplývajícím z ordonnance no 2009-866, du 15 juillet 2009, relative aux conditions régissant la fourniture de services de paiement et portant création des établissements de paiement (legislativní nařízení č. 2009-866 ze dne 15. července 2009 o podmínkách poskytování platebních služeb a o zřízení platebních institucí (JORF ze dne 16. července 2009, text č. 13) (dále jen „měnový a finanční zákoník“), v článku L. 133-18 stanoví:

„V případě neautorizované platební transakce oznámené uživatelem za podmínek stanovených v článku L. 133-24 poskytovatel platebních služeb plátce okamžitě vrátí plátcovi částku ve výši neautorizované platební transakce a tam, kde to připadá v úvahu, platební účet, z něhož byla částka odepsána, obnoví do stavu, v jakém by byl, kdyby k neautorizované platební transakci nedošlo.

Plátce a jeho poskytovatel platebních služeb si mohou smluvně sjednat další náhradu.“

19 Článek L. 133-24 měnového a finančního zákoníku zní takto:

„Uživatel platebních služeb svému poskytovateli platebních služeb oznámí neautorizovanou či nesprávně provedenou platební transakci neprodleně a nejpozději v prekluzivní lhůtě třinácti měsíců ode dne odepsání částky z účtu; to neplatí v případě, kdy mu poskytovatel platebních služeb neposkytl nebo nezpřístupnil informace o dané platební transakci v souladu s kapitolou IV hlavy 1 knihy III.

S výjimkou případů, kdy je uživatelem fyzická osoba, která nejedná v rámci výkonu povolání nebo podnikatelské činnosti, se strany mohou dohodnout, že se od tohoto článku odchýlí.“

20 Článek 1147 code civil (občanský zákoník), ve znění použitelném na spor v původním řízení (dále jen „občanský zákoník“), stanovil:

„Dlužníkovi může být uložena povinnost zaplatit náhradu škody, a to buď z důvodu nesplnění povinnosti, nebo z důvodu prodlení s plněním, pokud neprokáže, že k nesplnění došlo z důvodu, který mu nelze přičítat, a to i když nejednal ve zlé víře.“

21 Článek 2313 občanského zákoníku stanoví:

„Ručitel může vůči věřiteli uplatnit všechny námitky související s dluhem, které může uplatnit dlužník;

Nemůže však uplatňovat námitky, které mají čistě osobní povahu ve vztahu k dlužníkovi.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 22 Dne 22. prosince schválila společnost CRCAM společností GCA otevření kontokorentního úvěru, který byl zajištěn solidárním ručením LR.
- 23 Poté, co společnost CRCAM tento kontokorentní úvěr vypověděla, požadovala zaplacení po LR jakožto ručiteli. LR tvrdil, že se CRCAM tím, že provedla převody ve prospěch třetích osob bez povolení ze strany společnosti GCA, dopustila pochybení a že částka těchto převodů musí být odečtena od částek, které jsou po ní požadovány.
- 24 Cour d'appel d'Aix-en-Provence (odvolací soud v Aix-en-Provence, Francie) měl s poukazem na článek L. 133-24 měnového a finančního zákoníku za to, že námitky LR jsou nepřijatelné, jelikož nedodržel lhůtu třinácti měsíců stanovenou za tímto účelem tímto ustanovením, a že tedy vůči uvedeným námitkám došlo k prekluzi.
- 25 LR v kasačním opravném prostředku podaném ke Cour de cassation (Kasační soud, Francie) uvádí, že podle článku L. 133-24 měnového a finančního zákoníku uplynula prekluzivní lhůta k napadení uvedených převodů, jelikož nedodržel lhůtu třinácti měsíců stanovenou v tomto ohledu.
- 26 Tvrdí však, že okamžité vrácení neautorizovaných platebních transakcí, které oznámil uživatel platební služby bance a které je stanoveno v článku L. 133-18 měnového a finančního zákoníku, nebrání tomu, aby byla v případě porušení její povinnosti náležitá péče uplatněna obecná odpovědnost této banky.
- 27 Platby dotčené v původním řízení, provedené CRCAM bez autorizace společností GCA, přitom podle názoru LR představují porušení smlouvy, které musí být předmětem náhrady na základě článku 1147 občanského zákoníku, přičemž námitka, kterou uplatňuje, nemá osobní povahu ve vztahu k této společnosti, ale týká se i přímo jeho.
- 28 LR má za to, že cour d'appel d'Aix-en-Provence (odvolací soud v Aix-en-Provence) zejména porušil článek 1147 občanského zákoníku, když rozhodl, že jeho námitky týkající se částek, které byly předmětem převodů dotčených v původním řízení, jsou nepřijatelné z důvodu prekluze, jelikož fungování účtu dotčeného v původním řízení se řídí ustanoveními měnového a finančního zákoníku.
- 29 Za těchto okolností se Cour de cassation (Kasační soud) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:
 - „1) Musí být článek 58 směrnice [2007/64] vykládán v tom smyslu, že pro neautorizované nebo nesprávně provedené platební transakce zavádí režim odpovědnosti poskytovatele platebních služeb, který vylučuje žaloby na určení obecné občanskoprávní odpovědnosti ohledně týchž skutečností založené na tom, že tento poskytovatel porušil povinnosti, které mu ukládá vnitrostátní právo, zejména v případě, kdy uživatel platebních služeb do třinácti měsíců ode dne odepsání částky z účtu neoznámil poskytovateli platebních služeb, že daná platební transakce nebyla autorizována nebo byla nesprávně provedena?

- 2) V případě kladné odpovědi na první otázku: Brání tentýž článek tomu, aby se ručitel uživatele platebních služeb mohl za účelem zpochybnění výše dluhu zajištěného ručením dovolávat ohledně týchž skutečností obecné občanskoprávní odpovědnosti poskytovatele platebních služeb, v jehož prospěch bylo ručení sjednáno?“

K předběžným otázkám

K první otázce

- 30 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda musí být článek 58 a čl. 60 odst. 1 směrnice 2007/64 vykládány v tom smyslu, že brání tomu, aby uživatel platebních služeb mohl uplatnit odpovědnost poskytovatele těchto služeb na základě jiného režimu odpovědnosti, než je režim zakotvený v těchto ustanoveních, pokud tento uživatel nesplnil svou oznamovací povinnost stanovenou v uvedeném článku 58.
- 31 Podle ustálené judikatury platí, že při výkladu ustanovení unijního práva je třeba vzít v úvahu nejen jeho znění, ale i kontext, do kterého spadá, a cíle sledované právní úpravou, jejíž je součástí. Historie vzniku ustanovení unijního práva může rovněž poskytnout informace relevantní pro jeho výklad (rozsudek ze dne 24. března 2021, MCP, C-603/20 PPU, EU:C:2021:231, bod 37 a citovaná judikatura).
- 32 Pokud jde zaprvé o znění odstavce 1 článku 60 směrnice 2007/64, nadepsaného „Odpovědnost poskytovatele platebních služeb za neautorizované platební transakce“, je třeba konstatovat, že tento odstavec stanoví, že aniž je dotčen článek 58 této směrnice, členské státy zajistí, aby v případě neautorizované platební transakce poskytovatel platebních služeb plátce okamžitě vrátil plátcovi částku ve výši této transakce a tam, kde to připadá v úvahu, platební účet, z něhož byla částka odepsána, obnovil do stavu, v jakém by byl, kdyby k neautorizované platební transakci nedošlo.
- 33 Kromě toho článek 58 uvedené směrnice, na který se odkazuje v jejím čl. 60 odst. 1, ukládá uživateli platebních služeb obecnou povinnost oznámit každou neautorizovanou nebo nesprávně provedenou transakci. Náprava v případě takové transakce je tudíž možná pouze tehdy, pokud ji uživatel oznámí svému poskytovateli platebních služeb nejpozději do třinácti měsíců ode dne odepsání příslušné částky z účtu.
- 34 Z odkazu učiněného v čl. 60 odst. 1 směrnice 2007/64 na její článek 58, jakož i z bodu 31 odůvodnění uvedené směrnice tedy vyplývá, že režim odpovědnosti poskytovatele platebních služeb v případě neautorizované platební transakce je podmíněn tím, že uživatel těchto služeb oznámí uvedenému poskytovateli jakoukoliv neautorizovanou transakci.
- 35 V tomto ohledu obrat „aniž je dotčen článek 58“ uvedený v čl. 60 odst. 1 směrnice 2007/64 znamená, jak uvedl generální advokát v bodě 40 svého stanoviska, že nesmí být porušen článek 58 této směrnice, což implikuje, že k uplatnění odpovědnosti poskytovatele platebních služeb v případě neautorizované transakce nemůže dojít po uplynutí lhůty stanovené v tomto článku 58.

- 36 Z toho vyplývá, že uživatel, který neoznámil svému poskytovateli platebních služeb neautorizovanou transakci ve lhůtě třinácti měsíců ode dne odepsání příslušné částky z účtu, nemůže uplatňovat odpovědnost tohoto poskytovatele, a to ani na základě obecného práva, a tudíž nemůže dosáhnout vrácení této neautorizované transakce.
- 37 Zadruhé je doslovný výklad čl. 60 odst. 1 směrnice 2007/64 potvrzen kontextuálním výkladem tohoto ustanovení.
- 38 Nejprve je totiž třeba uvést, že články 58 a 60 této směrnice jsou součástí kapitoly II, nadepsané „Autorizace platebních transakcí“, hlavy IV, nadepsané „Práva a povinnosti v souvislosti s poskytováním a užíváním platebních služeb“, která obsahuje pět kapitol, přičemž postup oznámení do třinácti měsíců se uplatní jak v případě neautorizovaných transakcí zmíněných v článku 60 uvedené směrnice, tak v případě neprovedených nebo nesprávně provedených transakcí uvedených v článku 75 téže směrnice.
- 39 V systematicke tohoto režimu odpovědnosti je povinnost uživatele platebních služeb oznámit jakoukoli neautorizovanou transakci podmínkou pro to, aby uvedený režim mohl být použit ve prospěch uživatele, který je v některých ustanoveních směrnice 2007/64 nazýván „plátcem“.
- 40 Dále je třeba uvést, že článek 59 této směrnice zavádí do režimu odpovědnosti za neautorizované transakce mechanismus důkazního břemene ve prospěch uživatele platebních služeb. Důkazní břemeno v podstatě nese poskytovatel platebních služeb, který musí prokázat, že transakce byla ověřena, řádně zaregistrována a zaúčtována. V praxi vede režim dokazování stanovený tímto článkem 59 k tomu, že pokud bylo oznámení stanovené v článku 58 uvedené směrnice učiněno ve lhůtě, která je v něm zakotvena, je poskytovatel platebních služeb v souladu s čl. 60 odst. 1 uvedené směrnice povinen částku okamžitě vrátit.
- 41 Přitom je třeba poukázat na to, že článek 86 směrnice 2007/64, nadepsaný „Úplná harmonizace“, stanoví, že „[p]okud tato směrnice obsahuje harmonizovaná ustanovení, nesmí členské státy zachovávat ani zavádět jiná ustanovení než ustanovení této směrnice; tím nejsou dotčeny [některé zde uvedené články této směrnice]“. Žádný z článků 58, 59 a 60 téže směrnice nepatří mezi ustanovení, pro která článek 86 přiznává členským státům rozhodovací prostor při jejich provádění.
- 42 Z toho plyne, že režim odpovědnosti poskytovatelů platebních služeb stanovený v čl. 60 odst. 1 směrnice 2007/64 a v člancích 58 a 59 této směrnice byl předmětem úplné harmonizace, takže členské státy nemohou zachovat souběžný režim odpovědnosti pro tutéž skutečnost zakládající odpovědnost.
- 43 Zatřetí je doslovný a kontextuální výklad článku 58 a čl. 60 odst. 1 směrnice 2007/64 potvrzen teleologickým výkladem těchto ustanovení.
- 44 Jak uvedl generální advokát v bodě 58 svého stanoviska, zejména z bodů 1 a 4 odůvodnění této směrnice vyplývá, že unijní normotvůrce usiloval o vytvoření jednotného trhu platebních služeb tím, že nahradil 27 stávajících vnitrostátních systémů, jejichž koexistence byla zdrojem nejasností a trpěla nedostatkem právní jistoty, harmonizovaným právním rámcem, který definuje práva a povinnosti uživatelů a poskytovatelů platebních služeb.

- 45 Vedle harmonizovaného režimu odpovědnosti za neautorizované nebo nesprávně provedené transakce zavedené směrnicí 2007/64 přitom může alternativní režim odpovědnosti stanovený vnitrostátním právem, který spočívá na stejných skutečnostech a na stejném základě, existovat pouze za podmínky, že nenaruší takto harmonizovaný režim a neohrozí cíle a užitečný účinek této směrnice.
- 46 Z toho vyplývá, že souběžný režim odpovědnosti, který by uživateli platebních služeb umožňoval založit odpovědnost poskytovatele takových služeb za tuto transakci po uplynutí lhůty třinácti měsíců a bez oznámení o předmětné neautorizované transakci, by byl neslučitelný se směrnicí 2007/64.
- 47 Začtvrté je výklad, který vyplývá z doslovného, kontextuálního a teleologického výkladu čl. 60 odst. 1 směrnice 2007/64, podpořen historií vzniku této směrnice.
- 48 Jak uvedl generální advokát v bodech 44 až 46 svého stanoviska, v průběhu legislativního procesu, který vedl k přijetí směrnice 2007/64, se rychle ukázalo, že zavedení jednotné lhůty pro oznámení uživatelem platebních služeb v případě neautorizovaných nebo neprovedených nebo nesprávně provedených transakcí je nezbytné k zajištění právní jistoty uživatele těchto služeb a jejich poskytovatele.
- 49 V tomto ohledu jak předsednictví Rady Evropské unie svými návrhy formulovanými dne 15. června 2006 (8623/06ADD), tak Evropský parlament, zejména ve své zprávě ze dne 20. září 2006 k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o platebních službách na vnitřním trhu a o změně směrnic 97/1/ES, 2000/12/ES a 2002/65/ES [COM(2005) 603 – C6-0411/2005 – 2005/0245(COD)], a Hospodářský a sociální výbor ve svém stanovisku ze dne 23. prosince 2006 k tématu „Provádění lisabonského programu Společenství – Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o platebních službách na vnitřním trhu, kterou se mění směrnice 97/7/ES, 2000/12/ES a 2002/65/ES“ [COM (2005) 603 final], poukázaly na nutnost zajistit takovou právní jistotu a za tímto účelem stanovit, že platební transakce musí mít po uplynutí lhůty pro oznámení uživatelem platebních služeb konečnou povahu.
- 50 Unijní normotvůrce se tedy rozhodl vložit povinnost oznámení neautorizovaných nebo nesprávně provedených transakcí do samostatného ustanovení, v daném případě do článku 58 směrnice 2007/64, který stanoví maximální lhůtu třinácti měsíců, a v ustanovení o odpovědnosti poskytovatele platebních služeb, a sice v článku 60 této směrnice, učinit výslovný odkaz na uvedenou povinnost.
- 51 Unijní normotvůrce tímto způsobem co možná nejjasnější formou vytvořil vazbu mezi odpovědností poskytovatele platebních služeb a povinností uživatele těchto služeb dodržet maximální lhůtu třinácti měsíců pro oznámení o jakékoliv neautorizované transakci, aby mohl z tohoto důvodu uplatnit odpovědnost tohoto poskytovatele. Učinil tím také jednoznačnou volbu neumožnit tomuto uživateli podat po uplynutí této lhůty žalobu na určení odpovědnosti uvedeného poskytovatele v případě neautorizované transakce.
- 52 Z výše uvedeného vyplývá, že na první otázku je třeba odpovědět tak, že článek 58 a čl. 60 odst. 1 směrnice 2007/64 musí být vykládány v tom smyslu, že brání tomu, aby uživatel platebních služeb mohl uplatnit odpovědnost poskytovatele těchto služeb na základě jiného režimu odpovědnosti, než je režim zakotvený v těchto ustanoveních, pokud tento uživatel nesplnil svou oznamovací povinnost stanovenou v uvedeném článku 58.

K druhé otázce

- 53 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda v případě kladné odpovědi na první otázku musí být článek 58 a čl. 60 odst. 1 směrnice 2007/64 vykládány v tom smyslu, že brání tomu, aby se ručitel uživatele platebních služeb za účelem zpochybnění výše dluhu zajištěného ručením dovolával, v souladu s vnitrostátním režimem obecné smluvní odpovědnosti, občanskoprávní odpovědnosti poskytovatele platebních služeb, v jehož prospěch bylo ručení sjednáno, z důvodu, že tento poskytovatel nesplnil své povinnosti spojené s neautorizovanou transakcí.
- 54 Je třeba zaprvé poukázat na to, že čl. 1 odst. 2 směrnice 2007/64 uvádí, že tato směrnice stanoví příslušná práva a povinnosti uživatelů platebních služeb a poskytovatelů takových služeb v souvislosti s poskytováním platebních služeb jakožto pravidelnou činností při výkonu povolání nebo podnikatelské činnosti, v souladu s bodem 47 odůvodnění této směrnice, podle kterého se uvedená směrnice týká pouze „smluvních závazků a odpovědnosti mezi uživatelem platebních služeb a poskytovatelem platebních služeb“.
- 55 Zadruhé je třeba uvést, že se uvedená směrnice podle svého článku 2 vztahuje na platební služby poskytované v rámci Unie, přičemž je upřesněno, že se hlava IV téže směrnice, která obsahuje články 58 až 60 této směrnice, použije pouze v případě, že jak poskytovatel platebních služeb plátce, tak poskytovatel platebních služeb příjemce nebo jediný poskytovatel platebních služeb v dané platební transakci se nacházejí na území Unie.
- 56 Z posledně uvedených ustanovení tak vyplývá, že se směrnice 2007/64 týká vztahů mezi uživatelem platebních služeb a poskytovatelem těchto služeb; v žádném ustanovení této směrnice přitom není zmíněn ručitel uživatele platebních služeb.
- 57 V tomto ohledu bod 10 článku 4 uvedené směrnice definuje „uživatele“ platebních služeb jako fyzickou nebo právnickou osobu, která využívá platební službu jakožto plátce, příjemce nebo obojí. Body 7 a 8 tohoto článku definují „plátce“ jako fyzickou nebo právnickou osobu, která je majitelem platebního účtu a umožní platební příkaz z daného platebního účtu, nebo v případě neexistence platebního účtu fyzickou nebo právnickou osobu, která dá platební příkaz, a „příjemce“ jako fyzickou nebo právnickou osobu, která je zamýšleným příjemcem peněžních prostředků, jež jsou předmětem platební transakce.
- 58 Smlouva o ručení je přitom smlouvou, která je odlišná od smlouvy uzavřené mezi věřitelem a dlužníkem, a na jejím základě je úlohou ručitele, který je v posledně uvedeném smluvním vztahu třetí osobou, zaručit věřiteli, v daném případě poskytovateli platebních služeb, zaplacení toho, co dlužník, v daném případě uživatel platebních služeb, může věřiteli dlužit na základě závazku zajištěného ručením, který sestává z dluhu dlužníka vůči věřiteli.
- 59 Ručitel tedy nespadá pod pojem „uživatel platebních služeb“, neboť jeho úloha není v žádném ohledu rovnocenná úloze „plátce“ nebo „příjemce“ ve smyslu čl. 4 bodů 7 a 8 směrnice 2007/64.
- 60 Tato směrnice tedy stanoví práva a povinnosti pouze ve vztahu k poskytovatelům platebních služeb a uživatelům takových služeb a neupravuje situaci ručitele takových uživatelů.
- 61 Pokud jde o režim odpovědnosti poskytovatele platebních služeb upravený v čl. 60 odst. 1 směrnice 2007/64, toto ustanovení zmiňuje pouze plátce jakožto osobu, které má být vrácena neautorizovaná transakce.

- 62 Článek 58 této směrnice ukládá oznamovací povinnost, kterou stanoví, pouze uživatelé platebních služeb, s výhradou, že v souladu s hlavou III uvedené směrnice poskytovatel platebních služeb tomuto uživateli poskytl nebo zpřístupnil informace o neautorizované, neprovedené nebo nesprávně provedené platební transakci.
- 63 Jak rovněž v podstatě zdůraznil generální advokát v bodě 86 svého stanoviska, režim odpovědnosti upravený v čl. 60 odst. 1 směrnice 2007/64 spočívá na rovnováze mezi informační povinností poskytovatele platebních služeb a povinností oznámit jakoukoli neautorizovanou transakci ve lhůtě třinácti měsíců příslušející uživateli platebních služeb, která umožňuje založit striktní odpovědnost tohoto poskytovatele, aniž tento uživatel musí prokazovat úmyslné protiprávní jednání či nedbalost.
- 64 K uplatnění odpovědnosti poskytovatele platebních služeb z titulu transakcí, které uživatel takových služeb neautorizoval, se tudíž ručitel uživatele nemůže dovolávat režimu odpovědnosti upraveného v čl. 60 odst. 1 směrnice 2007/64, nýbrž musí využít možností, které mu skýtá vnitrostátní právo. Po ručiteli tedy nelze požadovat, aby se podrobil povinnosti oznamovat takovéto transakce, která je zakotvena v článku 58 této směrnice.
- 65 Nelze se ztotožnit s názorem francouzské a české vlády, že kdyby ručiteli uživatele platebních služeb nebyla uložena povinnost oznamovat neautorizované transakce, hrozilo by, že ustanovení směrnice 2007/64 budou obcházena.
- 66 Jak totiž vyplývá z bodů 58 až 60 tohoto rozsudku, není smlouva o ručení mezi poskytovatelem platebních služeb a ručitelem upravena ustanoveními směrnice 2007/64 a ostatně ani žádnými jinými ustanoveními unijního práva. Taková smlouva tedy nadále podléhá právům a povinnostem stanoveným použitelným vnitrostátním právem.
- 67 Jak rovněž uvedl generální advokát v bodě 94 svého stanoviska, jestliže to stanoví použitelné vnitrostátní právo, může být poskytovatel platebních služeb povinen nést důsledky své nedbalosti při provádění platební transakce, zejména pokud neověřil, že tato transakce byla skutečně autorizována uživatelem platebních služeb, jestliže taková nedbalost způsobila újmu takové třetí osobě, jako je ručitel.
- 68 V tomto ohledu možnost ručitele dovolávat se ustanovení vnitrostátního práva za účelem minimalizace svých závazků vůči věřiteli, v jehož prospěch bylo ručení sjednáno, v případě nedbalosti tohoto věřitele při provádění platební transakce nijak neovlivňuje smluvní vztah mezi poskytovatelem platebních služeb jakožto věřitelem a uživatelem takových služeb jakožto dlužníkem, který je upraven ustanoveními směrnice 2007/64.
- 69 Z výše uvedeného vyplývá, že na druhou otázku je třeba odpovědět tak, že článek 58 a čl. 60 odst. 1 směrnice 2007/64 musí být vykládány v tom smyslu, že nebrání tomu, aby se ručitel uživatele platebních služeb za účelem zpochybnění výše dluhu zajištěného ručením dovolával, v souladu s vnitrostátním režimem obecné smluvní odpovědnosti, občanskoprávní odpovědnosti poskytovatele platebních služeb, v jehož prospěch bylo ručení sjednáno, z důvodu, že tento poskytovatel nesplnil své povinnosti spojené s neautorizovanou transakcí.

K nákladům řízení

- 70 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (čtvrtý senát) rozhodl takto:

- 1) Článek 58 a čl. 60 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/64/ES ze dne 13. listopadu 2007 o platebních službách na vnitřním trhu, kterou se mění směrnice 97/7/ES, 2002/65/ES, 2005/60/ES a 2006/48/ES a zrušuje směrnice 97/5/ES, musí být vykládány v tom smyslu, že brání tomu, aby uživatel platebních služeb mohl uplatnit odpovědnost poskytovatele těchto služeb na základě jiného režimu odpovědnosti, než je režim zakotvený v těchto ustanoveních, pokud tento uživatel nesplnil svou oznamovací povinnost stanovenou v uvedeném článku 58.
- 2) Článek 58 a čl. 60 odst. 1 směrnice 2007/64 musí být vykládány v tom smyslu, že nebrání tomu, aby se ručitel uživatele platebních služeb za účelem zpochybnění výše dluhu zajištěného ručením dovolával, v souladu s vnitrostátním režimem obecné smluvní odpovědnosti, občanskoprávní odpovědnosti poskytovatele platebních služeb, v jehož prospěch bylo ručení sjednáno, z důvodu, že tento poskytovatel nesplnil své povinnosti spojené s neautorizovanou transakcí.

Podpisy.